

SAMENVATTING

Het Nederlandse promotiestelsel wordt algemeen beschouwd als een degelijk stelsel, dat goede gepromoveerden aflevert. Tegelijkertijd zijn er, nationaal en internationaal, ontwikkelingen die de toekomst en kwaliteit van het stelsel kunnen beïnvloeden. Denk bijvoorbeeld aan de trend om het promotietraject in te korten, de wens van de politiek en de samenleving om vraag en aanbod van gepromoveerden beter op elkaar af te stemmen en de uitbreiding van het *ius promovendi*. Punten van aandacht zijn in dat verband bijvoorbeeld de nominale duur en de vorm van de promotietrajecten en de mogelijkheden van de gepromoveerde op de arbeidsmarkt binnen en buiten de academische wereld. De KNAW heeft de ontwikkelingen en aandachtspunten verkend en komt tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

- De kwaliteit van de academische promotie in Nederland is goed, en het kwaliteitsborgings-systeem is solide. Het Nederlandse promotiestelsel werkt, is toekomstbestendig en levert hoog gekwalificeerde, onafhankelijk denkende promovendi af. Zij vinden uitstekend hun weg, zowel binnen als buiten de academische wereld.
- De hoge kwaliteit van de gepromoveerden is mede te danken aan het feit dat de nominale duur van het promotietraject nog steeds vier jaar is. Een promotietraject met een nominale duur van drie jaar, mits vooraf gegaan door een gedegen tweejarige onderzoekmasteropleiding, is eveneens toereikend. Een kortere nominale duur raadt de KNAW af.
- Wat betreft de arbeidsrechtelijke status van de promovendus (student / bursaal, werknemer, etc.) zou het mogelijk moeten zijn om, net als in andere landen, verschillende modellen naast elkaar te laten bestaan. De KNAW deelt echter de zorg dat deze verschillen tot rechtsongelijkheid leiden en geeft, als de financiële middelen dat toestaan, de voorkeur aan het werknemerschap van promovendi.

- Proefschriften verschijnen in vele vormen. De twee meest voorkomende zijn de monografie en het proefschrift als verzameling publicaties. Er worden geen harde maatstaven voor het proefschrift gebruikt, maar de kwaliteitscontrole is meestal internationaal. Indien het proefschrift bestaat uit publicaties met meerdere auteurs, verdient het aanbeveling dat de rol van de promovendus – en vooral de eigen bijdrage aan die publicaties – expliciet wordt aangegeven.
- Bijna driekwart van de gepromoveerden komt terecht in het bedrijfsleven of in andere maatschappelijke sectoren. Daarom moet in het promotietraject meer aandacht komen voor de carrière van gepromoveerden buiten de academische wereld, bij voorkeur in samenwerking met potentiële werkgevers.
- De minister van OCW, het bedrijfsleven en de rijksoverheid staan op het punt een ‘promotieakkoord’ te sluiten over het doen toenemen van het aantal promovendi in het bedrijfsleven en bij de rijksoverheid. Tegen deze achtergrond dient een integraal onderzoek naar de arbeidsmarktperspectieven van gepromoveerden te worden uitgevoerd. In dat onderzoek zou ook de behoefte van werkgevers aan andere vormen van promoveren aan de orde moeten komen.